

ФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ПОХІДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Загорська Д.М., аспірантка
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Розглянуто основні етапи розвитку вітчизняного фондового ринку. Узагальнено статистичні дані щодо формування ринку похідних фінансових інструментів. Розкрито особливості формування вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів. Окреслено основні питання інтеграції вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів до світових ринків.

Ключові слова: свопи, опціони, ф'ючерси, фондовий ринок, цінні папери, похідні фінансові інструменти.

Постановка проблеми. Невід'ємною частиною сталого розвитку економічних процесів між різними суб'єктами господарювання у ринкових умовах господарювання є розвиненість фінансового ринку. Це пов'язано з тим, що фінансовий ринок є невід'ємною ланкою фінансової системи, де реалізуються контрактні відносини за операціями з фінансовим капіталом через використання фінансових інструментів та впровадження фінансових послуг. Водночас з цим саме фондовий ринок може слугувати незалежним індикатором сталості та визначеності щодо перерозподілу фінансових і грошових ресурсів, де ключове значення відводиться ринку похідних фінансових інструментів, який призначений знизити ризики операцій, що проводяться на фондовому ринку. При цьому ринок похідних фінансових інструментів не лише входить до структури фондового ринку, а й виникає внаслідок емісії та обертання на ринку первинних цінних паперів. Тож питання формування ринку похідних фінансових інструментів є важливими та актуальними, що і визначає ґрунтовність обраного напрямку дослідження.

Аналіз публікацій та узагальнення мети дослідження. Перш за все, слід відмітити, що питання формування та розвитку вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів є недостатньо дослідженими. Більш поширеними є дослідження щодо формування і розвитку фінансового ринку в цілому [1] або зокрема фондового ринку [2; 3; 4], де зазвичай узагальнюються й окремі питання щодо розвитку ринку похідних фінансових інструментів. Разом з цим більш поширеними є узагальнення певних питань розвитку строкової торгівлі з погляду окремих різновидів похідних фінансових інструментів [5; 6; 7] або узагальнення строкової торгівлі на підставі аналізу світового досвіду [8]. Таке спрямування аналізу ринку похідних фінансових інструментів пов'язано із обмеженістю та фрагментарністю використання деривативів на вітчизняному фондовому ринку. Тож виникає потреба у проведенні розширеного аналізу з питань формування та розвитку вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів, **що і слід обрати в якості мети даної роботи.**

Результати дослідження. Як вказує у своєму дослідженні Н.Л. Іващук, розвинення фондового ринку призвело до виникнення однієї з найуспішніших інновацій фінансових ринків – похідних фінансових інструментів. Тож, узагальнення питань з формування та розвитку ринку похідних фінансових інструментів неможливо без узагальнення розвитку фондового ринку. Водночас з цим також слід звернути увагу на нерівномірність розвитку фінансового ринку в розрізі його окремих сегментів. Це особливо стосується ринків, які розвиваються (за рівнем розвитку інституційного середовища) внаслідок підвищеного ступеня утворення ризикоформуєчих факторів. Доцільність даного зауваження пов'язана з тим, що ринок похідних фінансових інструментів може виступати не лише в якості захисного бар'єру щодо розповсюдження, виникаючих ризиків, а й бути основою для формування інноваційних продуктів на фінансовому ринку з метою його розширення та зростання.

Таким чином, розкриття та узагальнення різних питань щодо формування вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів є взаємопов'язаними із визначенням основаних моментів щодо розвитку вітчизняного фондового ринку зокрема та розвитку окремих сегментів вітчизняного фінансового ринку загалом.

Зазвичай, серед основних етапів розвитку вітчизняного фондового ринку, насамперед, виділяють етап його зародження, який супроводжувався переходом до ринкових механізмів регулювання економіки, де первинними цінними паперами, переважно, виступали приватизаційні сертифікати. Разом з цим, відповідно до нормативних та звітних документів Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку відлік історії сучасного фондового ринку України починається з

прийняття у 1991 р. Закону України «Про цінні папери і фондову біржу» [9; 10]. І хоча перший етап формування вітчизняного фондового ринку супроводжувався прийняттям основних законодавчих актів, цей етап визначається як неорганізований та як такий, що не мав достатньої підготовленої юридичної бази. Тож питання із визначення формування ринку похідних фінансових інструментів в означений період розвитку вітчизняного фондового ринку були не на часі. Грунтовність такого зауваження базується на тому, що у цей період не були сформовані основні умови щодо виникнення ринку похідних фінансових інструментів, а саме: нормативно-правової бази, та, перш за все, не набула сталого та системного розвитку торгівля первинними цінними паперами. До того ж сучасний фондовий ринок в Україні було відроджено за рахунок приватизаційних сертифікатів, а не заощаджень населення, як це прийнято в умовах дії ринкових законів.

Початок наступного (другого) етапу прийнято відокремлювати із створенням у 1995 р. Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку та ухваленням в 1996 р. Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» [9; 10]. Особливістю даного етапу розвитку вітчизняного фондового ринку було те, що саме в цей період масово утворювалися відкриті акціонерні товариства, цінні папери яких і були основним предметом функціонування фондового ринку.

Проте з часової точки зору різні дослідники поряд із другим етапом розвитку фондового вітчизняного ринку виділяють і третій етап, який було започатковано у надрах другого етапу. Тож часові межі другого етапу формування вітчизняного фондового ринку більшість з дослідників визначає як період з 1995–1997 рр., а відлік третього етапу припадає на початок 1997 р. [2; 5 8]. Таке умовне розмежування відмічених етапів формування вітчизняного фондового ринку пов'язано з двома факторами:

- по-перше, корінним, з точки зору нормативної бази розвитку вітчизняного фондового ринку, є 1997 р., коли було прийнято основи нормативно-правової бази щодо строкової торгівлі. Так, випуск та обіг фондових деривативів почав регламентуватися «Правилами випуску та обігу фондових деривативів», що втратили чинність лише у червні 2009 р. [11], а валютних - Правилами Національного банку України, які з часом також було видозмінено [12];

- по-друге, процеси утворення та реформування відкритих акціонерних товариств набували обертів і в наступні роки за межею другого етапу формування вітчизняного фондового ринку.

Отже, саме на стику двох етапів формування вітчизняного фондового ринку зароджуються правові засади виникнення строкової торгівлі в Україні. При цьому основою такого зародження були процеси, які визначалися не лише межами фондової торгівлі, а й процесами, що були обумовлені становленням ринкових відносин з приводу обертання національної грошової одиниці та її сталості по відношенню до інших валют (початок торгівлі валютними деривативами).

Разом з цим суттєвою відмінністю третього етапу (закінчення якого, як правило, пов'язують із 2006 р.) були корінні структурні зміни в економіці, які відбувалися на фоні бурхливого приватизаційного періоду та перерозподілу власності. Так, за підсумками 1992–1994 рр. було приватизовано 11876 об'єктів, за підсумками 1995–1996 рр. – 35781 об'єктів, а за підсумками 1997–2006 рр. – 60534 об'єктів [13]. І хоча наведені періоди є відносно непорівнянними, варто відмітити, що саме на третій період розвитку вітчизняного фондового ринку припадає більшість приватизованих підприємств.

Разом з цим перші роки третього етапу розвитку фондового ринку не можна відзначити такими, що визначали кардинальні зміни, а відтак це не сприяло й розвитку ринку похідних цінних паперів. Інакше кажучи, це були лише роки становлення фондової торгівлі в Україні. Підтвердженням того, що перші роки третього етапу розвитку фондового ринку не сприяли розвитку ринку похідних фінансових інструментів, можна вказати й те, що у серпні 1998 р. Національний банк України прийняв рішення про тимчасове призупинення торгівлі ф'ючерсними контрактами. Підставою такого рішення також були несприятливі курсові коливання національної грошової одиниці по відношенню до основних світових валют.

Надалі розвиток вітчизняного фондового ринку з погляду третього етапу його функціонування (зокрема починаючи з 1999 р.) відмічається перевищенням обсягів торгівлі цінними паперами над обсягами їх емісії. Інакше кажучи, вітчизняний фондовий ринок починає працювати, - на перше місце виходить перепродаж цінних паперів, емітованих раніше. Так, відношення обсягів емісії до обсягів торгів цінними паперами за підсумками 1999 р. дорівнювало – 47,95%; за підсумками 2000 р. – 39,75%; 2001 р. – 33,03%; 2002 р. – 15,74%; 2003 р. – 11,64%; 2004 р. – 10,82%; 2005 р. – 15,35%; 2006 р. – 17,06% (власні розрахунки за даними [14]).

Отже, саме другий та третій етапи функціонування вітчизняного фондового ринку слід визначити етапами зародження та формування вітчизняного ринку похідних фінансових

інструментів. Це обумовлено тим, що саме в цей період починається системне обертання таких різновидів цінних паперів як акції та облігації, що прийшли на зміну приватизаційним сертифікатам, а відтак потреба у хеджуванні ризиків постає реальною та об'єктивною умовою розвитку фондового ринку, його структурної частини – ринку похідних фінансових інструментів. Тобто, акції та облігації починають вільно обертатися на ринку. Одночасно з цим вартість акцій та облігацій визначається цілою низкою умов щодо функціонування фондового ринку та головне - умов функціонування реальних суб'єктів господарювання, які емітували такі цінні папери та зміна вартості яких у подальшому визначається ринковими чинниками.

Таким чином, відповідно до поданого вище:

- другий етап слід вважати таким, що започаткував умови зародження вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів, внаслідок дійсного формування вітчизняного фондового ринку;
- а третій етап – формування вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів, внаслідок розвитку вітчизняного фондового ринку. При цьому, починаючи з 2004 рр. таке формування ринку похідних фінансових інструментів можна назвати активним.

Що стосується подальшого розвитку вітчизняного фондового ринку, то більшість науковців виділяє так званий четвертий його етап, початок якого припадає на кінець 2006 р. – початок 2007 р. Проте даний етап також пов'язаний із розвитком світової фінансової кризи, що негативно відбилася на тенденціях розвитку і активності вітчизняного фондового ринку. А це у свою чергу негативно відбивається й на ринку похідних фінансових інструментів. Підсиленням такого негативу є й той факт, що й донині не прийнято нову редакцію Закону «Про цінні папери й фондовий ринок», що обумовлено новими умовами розвитку фондового ринку, а також немає окремого закону щодо випуску та обертання деривативів, хоча такий закон давно вже є на часі та мав попередній розгляд у Верховній Раді. Тож формування вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів під час його занепаду внаслідок розвитку світової фінансової кризи слід визначити помірним.

Отже, наведене вище узагальнення розвитку вітчизняного фондового ринку дозволяє визначити основні ключові віхи формування й ринку похідних фінансових інструментів відповідно до рис. 1 (визначено автором, відповідно до проведеного аналізу).

Відповідно до поданого вище та аналізу наведених літературних та довідкових джерел також доречно узагальнити й особливості формування ринку похідних фінансових інструментів в Україні, які можна сформулювати у наступний спосіб:

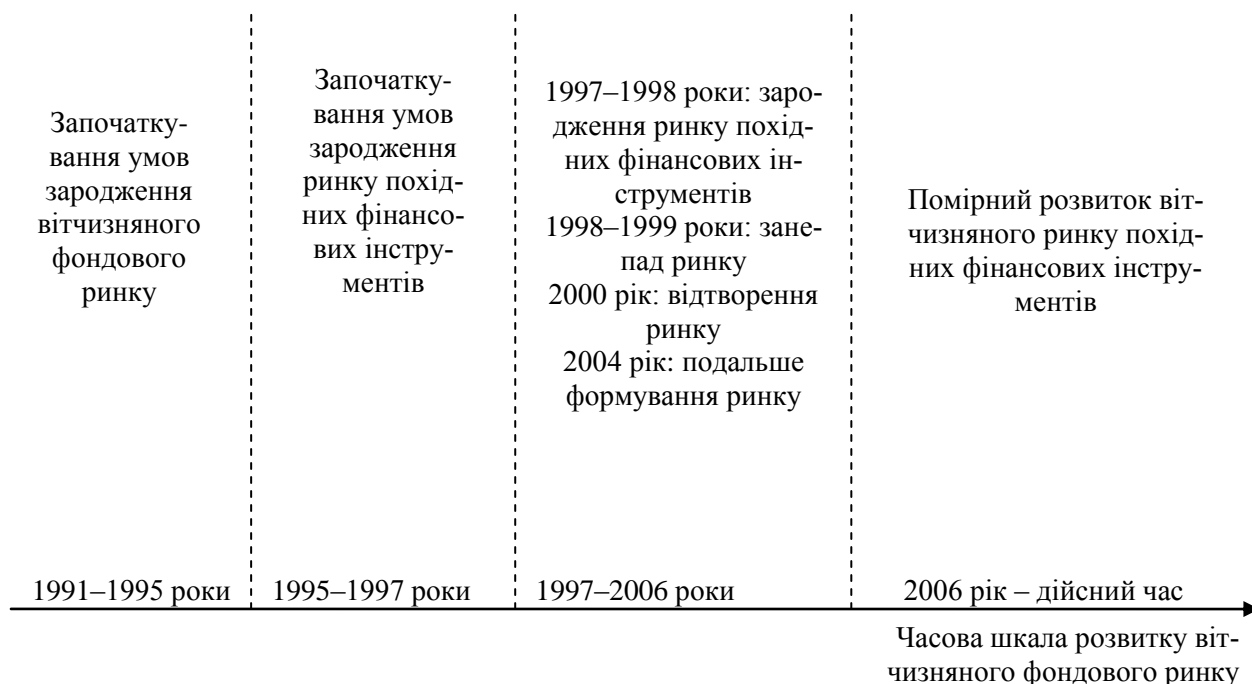

Рис. 1. Основні віхи формування ринку похідних фінансових інструментів в Україні*

*Рисунок складено автором

1-й етап (1991–1995 рр.) розвитку вітчизняного фондового ринку – зароджуються умови щодо лише формування сучасного фондового ринку. Немає сталого та системного розвитку торгівлі первинними цінними паперами;

2-й етап (1995–1997 рр.) розвитку вітчизняного фондового ринку – зароджуються умови формування вітчизняного ринку похідних інструментів. Відсутня національна грошова одиниця. Набирає розвиток формування акціонерних товариств. Відбувається формування системних процесів обертання дійсно ринкових інструментів фондової торгівлі;

3-й етап (1997–2006 рр.) розвитку вітчизняного фондового ринку – висока залежність функціонування ринку похідних фінансових інструментів від різних сегментів вітчизняного фінансового ринку. Набирають оберти процеси реформування акціонерних товариств. Недосконалість розвитку окремих сегментів вітчизняного фінансового ринку. Невисока стабільність національної грошової одиниці. Посилення процесів перерозподілу власності;

4-й етап (2006 р. – дійсний час) розвитку вітчизняного фондового ринку – вразливість функціонування ринку від чинників зовнішнього середовища. Відсутній закон про деривативи. Набирає оберти світова фінансова криза.

Проте розвиток вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів також визначається й розвитком світового ринку, бо, як вказує, наприклад, Н.Л. Івашук, глобалізація світової економіки призвела до того, що фінансові ринки втратили національний характер і стали міжнародними ринками [8]. Виходячи з цього та враховуючи природу обертання похідних фінансових інструментів, головна мета інтеграційних процесів на ринку похідних фінансових інструментів полягає у зменшенні ризику застосування певного різновиду первинного активу за рахунок розчеплення такого ризику на окремі складові або частини. При цьому, звісно, розчеплення ризику не повинне чіпляти суттєві інтереси учасників інтеграційних процесів, або бути настільки привабливими, що учасники інтеграційних процесів самі виявлятимуть зацікавленість у просуванні тих або інших похідних фінансових інструментів на ринок та підтримці таких інструментів. Інакше кажучи, головна мета інтеграції ринків похідних фінансових інструментів визначається здатністю застосування таких важелів впливу, які визначають адекватну дієвість та доцільність обертання окремих різновидів деривативів, що не заперечує сутності інтеграційних процесів.

Однак здійснення інтеграційних процесів не можливе без визначення та узагальнення вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів, без проведення порівняльної оцінки такого розвитку з відповідними ринками інших країн, де знов-таки ключовою є динаміка розвитку фондового ринку, до якого і входить ринок похідних фінансових інструментів. Інакше кажучи, з метою здійснення інтеграційних процесів важливо знати умови та напрямки реалізації таких процесів. Загалом такі умови визначаються порівняльною оцінкою ємності ринків та здатністю їх реагувати на зовнішні збурення.

Проте ємність вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів є досить низькою. Так, питома вага емісії похідних фінансових інструментів за підсумками аналізованого періоду не перевищує 0,5% від загального обсягу емісії різних цінних паперів в Україні. В той же час середньозважена питома вага торгівлі похідними фінансовими інструментами в Україні за підсумками аналізованого періоду дорівнює 3,34% від загального обсягу торгівлі різними цінними паперами, де слід відокремити 2004 р. Загалом же питома вага торгівлі похідними фінансовими інструментами в Україні за підсумками аналізованого періоду не перевищувала 4,14% у щорічному вимірі (обчислено та визначено за даними [14; 10]). Досить малою виявляється така частка і по відношенню до світового ринку похідних фінансових інструментів, який за підсумками червня 2009 р. з погляду валової ринкової вартості контрактів на похідні фінансові інструменти складав 25 372 млрд. дол. США [15]. Також варто відмітити, що питання інтеграції вітчизняного ринку до світових майданчиків має часовий аспект.

При цьому якщо обертання вітчизняних похідних фінансових інструментів відбувається, переважно, на організованому ринку, то для міжнародного ринку похідних фінансових інструментів таке привалювання належить позабіржовій торгівлі, на яку за підсумками червня 2009 р. припадає більш як 95% обсягів обертання таких цінних паперів. Разом з цим більш розгалуженим виявляється й сам ринок похідних фінансових інструментів.

Найбільш суттєвою у структурі світового ринку похідних фінансових інструментів є питома вага процентних свопів, яка за підсумками 2001–2009 рр. (на кінець червня кожного року) коливається у межах від 39,54% до 63,37%, динаміка якої є змінною. Надалі варто визначити форвардні валютні угоди, валютні свопи та процентні опціони. Так, питома вага форвардних валютних угод у структурі світового ринку похідних фінансових інструментів за підсумками 2001–2009 рр. (на кінець червня кожного року) коливається від 3,43% до 13,82% та є спадною на

досліджуваному інтервалі. Питома вага валютних свопів змінюється від 10,31% до 4,77% за підсумками 2001–2009 рр. (на кінець червня кожного року). Питома вага процентних свопів у структурі світового ринку похідних фінансових інструментів є більш стабільною, бо коливається у межах від 5,06% до 6,28%. Дані для кредитних опціонів за підсумками 2001–2004 рр. є відсутніми. Тож впливовість кредитних опціонів у структурі світового ринку похідних фінансових інструментів кредитних опціонів визначається за підсумками 2005–2009 рр. (на кінець червня кожного року), питома вага яких у структурі світового ринку похідних фінансових інструментів коливається від 1,76% до 15,67%. Наступним серед різновидів деривативів на світовому ринку похідних фінансових інструментів виділяються валютні опціони, питома вага яких коливається від 1,21% до 2,18% на всьому аналізованому інтервалі часу. Замикають своєрідний опис структури світового ринку похідних фінансових інструментів форвардні угоди на процентні ставки, питома вага коливання яких дорівнює 0,25%–0,51%. Сумарна питома вага інших різновидів похідних фінансових інструментів в структурі світового ринку деривативів коливається у межах від 18,26% до 30,74% на досліджуваному інтервалі часу, що є також свідченням досить розгалуженої структури похідних фінансових інструментів, які використовуються на світових майданчиках строкової торгівлі (узагальнено за даними [15; 16; 17]).

Визначена структура світового ринку похідних фінансових інструментів дозволяє окреслити як особливості розвитку такого ринку, так й окремі напрями можливої інтеграції вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів. Так, з приводу особливостей розвитку світового ринку фінансових похідних інструментів варто вказати на те, що він переважно функціонує за рахунок процентних похідних фінансових інструментів. Інакше кажучи, пріоритетним є страхування ризиків, пов'язаних з укладанням угод, де вартість контрактів залежить у процентному виразі від базового активу. Разом з цим досить стрімким розвитком визначається динаміка зростання питомої ваги у структурі світового ринку похідних фінансових інструментів кредитних свопів, що визначає загальну пріоритетність розвитку даного сегменту ринку похідних фінансових інструментів.

Якщо говорити окремо про валютні контракти на похідні фінансові інструменти, то варто відмітити, що динаміка їх загальної питомої ваги у структурі світового ринку похідних фінансових інструментів є спадною. Це є відображенням, насамперед, сталості провідних світових валют та зниженні факторів ризику щодо їх стрімкого або непередбаченого знецінення. Проте цього не можна говорити з погляду функціонування вітчизняного валютного ринку. Таким чином, валютні контракти на похідні фінансові інструменти можуть бути як пріоритетом розвитку вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів, так й напрямом інтеграції до світових ринків. В цілому ж можна констатувати, що функціонування світового ринку похідних фінансових інструментів здійснюється у напрямку запобігання потенційно можливих загроз підсиленої дії ризикоформуючих факторів, де до таких загрозливих факторів розвитку економічних систем, на дійсному етапі їх функціонування, насамперед, відносять ризики банківської системи.

Отже проведений вище аналіз дозволяє визначити, що інтеграція вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів в цілому є помірною та у своїй більшості визначається як недостатньою розвиненістю даного сегменту вітчизняного фондового ринку, так й вразливістю фондового ринку ризикоформуючими факторами зовнішнього середовища. Виходячи з цього, до найбільших важливих питань інтеграції вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів слід віднести:

- обрання часу виходу на зовнішні ринки;
- визначення різновиду фінансового інструменту, з яким такий вихід доцільно здійснювати;
- визначення торгівельної площадки, якій доцільно здійснювати вихід із обраним різновидом похідного фінансового інструменту.

Разом з цим порушені вище питання щільно корелюють із напрямками розвитку вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів, серед яких варто відмітити активізацію торгівлі тими похідними цінними паперами, які відображають наявні тенденції формування ризикоформуючих факторів в Україні. До того ж така активізація повинна базуватися на підвищенні загальної привабливості вітчизняних цінних паперів та визначенні умов випуску похідних фінансових інструментів.

Висновки. Таким чином, в роботі узагальнені питання функціонування та розвитку вітчизняного фондового ринку, що сприяли визначенню етапів та розкриттю особливостей формування вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів. При цьому доведено, що особливості формування вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів відображують ключові процеси, які були притаманні його зародженню і формуванню. Також проведено аналіз можливості здійснення інтеграції вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів до світового

фінансового ринку. При цьому розкрито змістовність найбільших важливих питань інтеграції вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів. Отже, як напрямок подальших досліджень слід вказати на необхідність розробки пропозицій щодо можливої інтеграції вітчизняного ринку похідних фінансових інструментів до світового фінансового ринку.

Література:

1. Школьник І.О. Вплив приватизаційних процесів на формування фінансового ринку в Україні / І.О. Школьник // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. Хмельницький, 2007. – № 6. – Т. 1. – С. 46–49.
2. Бившев Р.А. Етапи становлення та розвитку фондового ринку України / Р.А. Бившев, О.О. Волошина // Вісник ДонНУЕТ. – 2008. – №3(39). – С. 67–71.
3. Казаков А. Проблеми та перспективи розвитку фондового ринку України / А. Казаков // Ринок цінних паперів України. – 2003. – № 11–12. – С. 15–22.
4. Яценюк А. Фондовий ринок України: проблеми та перспективи розвитку / А. Яценюк // Вісник Національного банку України. – 2004. – №11. – С. 4–9.
5. Долінський Л. Проблеми становлення строкової торгівлі в Україні / Л. Долінський. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ufin.com.ua/analit_mat/rzp/087.htm.
6. Науменкова С.В. Використання структурованих цінних паперів для фінансування корпорацій в Україні / С.В. Науменкова, Т.Г. Буй // Фінанси України. – 2010. – № 2. – С. 89–101.
7. Приймак В.І. Моделювання вибору оптимальної опціонної стратегії / В.І. Приймак, Н.А. Купрій // Фінанси України. – 2009. – № 6. – С. 58–67. (5)
8. Іващук Н.Л. Ринок деривативів: економіко-математичне моделювання процесів ціноутворення / Н.Л. Іващук. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2008. – 472 с.
9. Електронні ресурси Верховної Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
10. Нормативні та архівні матеріали Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ssmsc.gov.ua.
11. Правила випуску та обігу фондових деривативів (від 24.06.1997 року із змінами та доповненнями). [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ligazakon.ua/news/2009/11/2/18179.htm. (11)
12. Правила випуску та обігу валютних деривативів (Затверджені Постановою НБУ N216 від 7.07.1997 року). [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.bank.gov.ua.
13. Реформування власності. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
14. Звіт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку за 2008 рік. – К.: Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, 2009. – 119 с.
15. BIS Quarterly Review. International banking and financial market developments. – December 2009. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.bis.org.
16. BIS Quarterly Review. International banking and financial market developments. – December 2003. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.bis.org.
17. BIS Quarterly Review. International banking and financial market developments. – December 2007. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.bis.org.

Аннотация

ФОРМИРОВАНИЕ ОТЕЧЕСТВЕННОГО РЫНКА ПРОИЗВОДНЫХ ФИНАНСОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ

Загорская Д.М., аспирантка

Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина

Рассмотрены основные этапы развития отечественного фондового рынка. Обобщены статистические данные относительно формирования рынка производных финансовых инструментов. Раскрыты особенности формирования отечественного рынка производных финансовых инструментов. Очерчены основные вопросы интеграции отечественного рынка производных финансовых инструментов к мировым рынкам.

Ключевые слова: свопы, опционы, фьючерсы, фондовый рынок, ценные бумаги, производные финансовые инструменты.

Summary

FORMING OF DOMESTIC MARKET DERIVATIVE FINANCIAL INSTRUMENTS

Zagorskaya D.M., graduate student
V.N. Karazin Kharkiv National University

The basic stages of domestic fund market development are considered. Statistical data are generalized in relation to forming of market of derivative financial instruments. The features of forming of domestic market of derivative financial instruments are exposed. The basic questions of integration of domestic market of derivative financial instruments are outlined to the world markets.

Key words: swops, options, futures, fund market, securities, derivative financial instruments.

Поступила в редколлегию 22.06.2010 г.

Научный руководитель: Глущенко А.С., к. э. н., доцент.

© Загорская Д.М., 2010 г.